

Megváltozott munkaképességűek helyzete – értékelés

Kérdőíves adatfelvétel alapján

A HVDSZ2000 szakszervezet jelentős ágazata a megváltozott munkaképességű munkavállalók érdekvédelme. Sajátos helyzetük a foglalkoztatásban is egyedi megközelítéseket tesz szükségessé és az érdekvédelemben is sajátos eszközöket igényel. A HVDSZ2000 TÁMOP 2.5.3.A-13/1-2013-0043 sz. Helyfoglalás aktív együttlét programja keretében, amelyet a szakszervezet 2014-2015-ben valósított meg, számos program érintette a megváltozott munkaképességű szakszervezeti tagságot részben fórum, részben oktatás-képzés formájában. E programok során adatfelvételt szerveztünk a megváltozott munkaképességű szakszervezeti tagok és tisztségviselők körében a foglalkoztatásukkal és élethelyzetükkel kapcsolatban. A következőkben e válaszokat összegezzük.

A harminchárom válaszadóból 16 férfi és 16 nő volt, egy valaki nem válaszolt erre a kérdésre. A vállalatuk tevékenysége főként a szolgáltatásra koncentrálódik, különösen akkor így van ez, ha az érdekvédelemben dolgozókat is ide soroljuk. (1.sz. táblázat)

1. sz. táblázat A vállalatok tevékenysége

	%
Feldolgozó ipar	16
Szolgáltatás	34
Érdekvédelem	22
Nem válaszolt	28

A válaszadók többsége közepes és nagyvállalatoknál dolgozik.

2.sz. táblázat A vállalatok mérete

	%
10 fő alatt	16
11-50 fő között	19
50-250 fő között	34
250 fő felett	31
Összesen	100

A vállalatok többségénél nincs kollektív szerződés.

3.sz. táblázat Kollektív szerződés

Válasz	Válaszadók %
	%
igen	39
nem	55
nem tudom	6
Total	100

Ha a kollektív szerződés meglétét a vállalati méretek szerint nézzük, akkor a közepes méretű vállalatoknál hiányzik leginkább a kollektív szerződés. (4.sz. táblázat)

4. sz. táblázat Van-e kollektív szerződés a vállalati méret szerint,

Van-e kollektív szerződés?	vállalat mérete	Összesen db

	10 fő alatt	11-50 fő között	50-250 fő között	250 fő felett	
igen	3	3	2	4	12
nem	2	2	7	6	17
nem tudom	0	1	1	0	2
	5	6	10	10	31

A válaszadók többsége olyan vállalattól jött, amely megváltozott munkaképességű dolgozókat alkalmaz. 5 sz. táblázat

5. sz. táblázat Vállalata megváltozott munkaképességű dolgozókat alkalmaz

	%
igen	59
nem	38
nem tudom	3
Összesen	100

A válaszadók leginkább irodai illetve egyéb szellemi munkát végeznek. 6. sz. táblázat

6. sz. táblázat Munkaköre

	%
segédmunka	3
Fizikai betanított munka	13
szakmunka	13
irodai munka	35
egyéb szellemi munka	35
Total	100

A válaszadók többsége nem megváltozott munkaképességű dolgozó. Elsősorban tehát a terület irányítóinak a véleményét tudjuk meg e kérdés során, akik nem megváltozott munkaképességűek. Ezt a változót a következőkben csoportképzőként tudjuk alkalmazni.

7sz. táblázat Ön megváltozott munkaképességű dolgozó?

	%
igen	30
nem	70
Total	100

Igen szerencsés eset, hogy mind a megváltozott munkaképességű dolgozók, mind a „normál” foglalkoztatottak többségükben egészségüknek és képzésüknek megfelelő munkakörben dolgoznak 8-9.sz.táblázat

8. sz. táblázat Ön megváltozott munkaképességű dolgozó * munkaköre megfelel képesítésének

	munkaköre megfelel képesítésének		Total
	igen	nem	
Ön mvmk igen	7	2	9

dolgozó	nem	20	1	21
Total		27	3	30

9. sz. táblázat Ön megváltozott munkaképességű dolgozó * munkaköre megfelel egészségének

		munkaköre megfelel egészségének		Total
		igen	nem	
Ön mvmk dolgozó	igen	8	1	9
	nem	20	0	20
Total		28	1	29

10 sz. táblázat Az Ön kora * Foglalkoztatásának jellemzője

		Foglalkoztatásának jellemzője			Total
		tartós foglalkoztatás	tranzit foglalkoztatás	egyéb	
Az Ön kora	30 alatt	1	0	0	1
	31-49 év	3	1	1	5
	50 felett	3	0	1	4
	egyéb	1	0	0	1
Total		8	1	2	11

Ezt a kérdést csak a megváltozott munkaképességűeknek kellett kitölteni. Mint láttuk 9-en voltak és ebből 8 tartós foglalkoztatásban, többségük a munkaképes kor középmezőjében.

11. sz. táblázat Ön mvmk dolgozó * Az Ön szakszervezeti státusza Crosstabulation

		Az Ön szakszervezeti státusza					Total
		nem tag	szaksz.tag	szaksz.tisztség viselő	fenített szaksz. tisztségviselő	egyéb	
Ön mvmk dolgozó	igen	1	5	1	2	0	9
	nem	4	5	5	4	1	19
Total		5	10	6	6	1	28

A többség szakszervezeti tag vagy tisztségviselő és sok közöttük a függetlenített. Ez a szervezés jellege miatt volt így, miután a szakszervezet szervezte és munkaidőben, amikor vagy munkaidő kedvezmény okán el tudtak jönni a függetlenített tisztségviselők, vagy kikérték a dolgozókat a munkahelyről.

12. sz. táblázat vállalat mérete * Vállalata akkreditált

		Vállalata akkreditált		Total
		igen	nem	
vállalat mérete	10 fő alatt	0	5	5
	11-50 fő között	2	4	6
	50-250 fő között	10	0	10
	250 fő felett	8	2	10
Total		20	11	31

Jellemzően a kisvállalatok nem akkreditáltak, a nagyvállalatok akkreditáltak munkáltatók.

13. sz. táblázat Ön mvmk dolgozó * Szeretne rövidebb munkaidőt

		Szeretne rövidebb munkaidőt			Total
		igen	nem	nem tudom	
Ön mvmk dolgozó	igen	1	7	0	8
	nem	2	18	1	21
Total		3	25	1	29

Nagyon kevesen szeretnék rövidebb munkaidőt feltehetően az ezzel járó kevesebb bér miatt.

14. sz. táblázat Ön mvmk dolgozó * Bedolgozó

Count

		Bedolgozó		Total
		igen	nem	
Ön mvmk dolgozó	igen	0	8	8
	nem	2	18	20
Total		2	26	28

Kevés a bedolgozó, mindössze 2 fő és ők sem megváltozott munkaképességűek.

15. sz. táblázat Ön mvmk dolgozó * Szeretne otthonról dolgozni

		Szeretne otthonról dolgozni		Total
		igen	nem	
Ön mvmk dolgozó	igen	3	6	9
	nem	7	11	18
Total		10	17	27

Ennél valamivel többen szeretnék azok lenni, de ők sem a megváltozott munkaképességűek többségükben.

16. sz. táblázat Megváltozott munkaképességűek juttatásai

neme	rehab. terv éves felülvizsgálata	Van-e rehabilitációs terve	Módosították munkakörülményeit	Részesült átképzésben
férfi	5	5	4	6
nő	3	3	2	5
Total	8	8	6	11

Ezek a kérdések csak a megváltozott munkaképességűekre vonatkoztak. Ezek a lehetőségek (rehabilitációs terv, munkakörülmény változtatás, átképzés) jobban érintették a válaszadó férfiakat, mint a nőket.

17. sz. táblázat Ön mvmk dolgozó * ksz-be mvmk fogl. részeket

		ksz-be mvmk fogl. részeket		Total
		igen	nem	
Ön mvmk dolgozó	igen	9	0	9
	nem	19	1	20

Total	28	1	29

Szinte mindenki szeretné, ha a megváltozott munkaképességűekre vonatkozó törvényi szabályozás bekerülne a kollektív szerződésbe.

18. sz. táblázat Ön mvmk dolgozó * elégedettsége a szakszervezettel

	elégedettsége a szakszervezettel					Total
	mindent megtesznek	felső szint többet tehetne	munkahelyi szint többet tehetne	nem vagyok elégedett	nem tudom megítélni	
Ön mvmk dolgozó igen	5	1	0	1	2	9
nem	9	5	1	2	3	20
Total	14	6	1	3	5	29

19. sz. táblázat Az Ön szakszervezeti státusza * elégedettsége a szakszervezettel

	elégedettsége a szakszervezettel					Total
	mindent megtesznek	felső szint többet tehetne	munkahelyi szint többet tehetne	nem vagyok elégedett	nem tudom megítélni	
Az Ön szakszervezeti státusza nem tag	3	2	0	0	2	7
szaksz.tag	6	2	1	0	1	10
szaksz.tisztségviselő	1	1	0	3	1	6
fenntartott szaksz. tisztségviselő	2	2	0	0	1	5
6,00	0	1	0	0	0	1
Total	12	8	1	3	5	29

A szakszervezeti tisztségviselőktől nem elvárt, hogy ne tudja megítélni a szakszervezetet, inkább nem akar véleményt nyilvánítani. A többségi vélemény a mindent megtesznek belenyugvást sugall a megváltozott munkanélküliek korántsem megnyugtató helyzetébe.

Budapest, 2015.05.14.

Vanicsék Zoltánné